

SÖYLEŞİ (*) / PROF. DR. FARUK ANDAÇ (**)

Prof. Dr. Faruk Andaç

Dr. Naci Önsal

■ **“Sendika üyeliğinin zorunluluğunu savunuyorum. Çünkü işçinin kendisini tek başına işveren karşısında ve hatta toplum karşısında savunması hiçbir zaman mümkün olmamıştır. Her defasında işçi yalnız kalmıştır.”**

■ **Sayın Hocam, iş hukuku alanına yıllarınızı verdiniz, çok kapsamlı çalışmalarınız, eserleriniz oldu. Bu alanı seçmeye ve akademisyen olmaya nasıl karar verdiniz?**

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde okurken çok seçkin hocalardan ders alma fırsatım oldu ve imrenerek takip ettiğim değerli hocalarım sayesinde de akademisyen olmaya karar verdim.

(*) **Prof. Dr. Faruk Andaç** ile söyleşi, dergimiz Genel Yayın Yönetmeni Dr. Naci Önsal gerçekleştirmiştir.

(**) 1940 yılında doğdu. İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesinden mezun oldu. Sosyal Sigortalar Kurumunda Aktüer Muavini olarak çalıştı. 1970 yılında Milli Eğitim Bakanlığı tarafından gönderildiği Fransa'da Strasburg Hukuk Fakültesi'nde İş Hukuku ve Sosyal Politika alanında doktorasını tamamladı. 1977 yılında yurda döndü. MEB Ankara Meslek Yüksek Okulu Müdür Muaviniği yaptı, Erciyes Üniversitesi'nden emekli oldu. Bakü, Süleyman Demirel, Muğla, Cumhuriyet Üniversitelerinde dekanlık yaptı. Birçok üniversitede yüksek lisans dersleri verdi. Halen Çağ Üniversitesinde çalışmalarını sürdürmektedir. / farukandac@cag.edu.tr

Fakülte yıllarımda idolüm olan Çalışma Ekonomisi hocam rahmetli Prof. Dr. Sabahaddin Zaim'in tatlı tatlı, insanı rahatlatıcı, dinletici, öğretici, ders anlatmaları benim de böyle bir hoca olmamı tahrik ve teşvik etmiştir. Mezun olduğum 1965 yılında aklımdan hep üniversitede bir yer bulabilmek ve hoca olmak geçiyordu. Ancak, üniversite topluluğunda o sıralar hiçbir tanıdığım olmadığı gibi yabancı dilim de yoktu.

Bir gün bir arkadaşımın Milli Eğitim Bakanlığı vasıtasıyla yurtdışına doktora yapmaya gideceğini öğrendim. Ben de ertesi sene yine aynı yoldan yurtdışına gitmek üzere sınavlara hazırlandım ve açılan İş Hukuku-Sosyal Politika konusundaki sınavı kazanarak 1970 yılında Fransa'ya gönderildim. Fransa'da o dönem ya İş Hukukundan ya da Çalışma Ekonomisinden doktora yapma imkânı vardı. Sosyal politika ile ilgilenen hoca bulunmuyordu. Ben de büyük

bir cesaretle İş Hukukunu tercih ettim ve Strasbourg Hukuk Fakültesi'nde Fransa'nın saygın ve değerli İş Hukuku hocalarından Prof. Dr. Madam Helene Sınay'ın yanında İş Hukuku alanında doktora çalışmalarına başladım. Bu esnada Ankara Hukuk Fakültesinden saygın İş Hukuku hocası Prof. Dr. Turhan Esener misafir hoca olarak Strasbourg Hukuk Fakültesi'ne gelmişti. Benimle tanıştıktan sonra Fransız hocamın yönetiminde Turhan hocamla yedi sene Fransa'da beraber olduk ve kendisi ile çalıştım. Turhan hocamın çok desteğini gördüm ve kendisine sonsuz minnettardım. Doktoramı 1976 Aralık ayında bitirdim ve hemen yurda dönüp MEB Hukuk Müşavirliği'nde raportör olarak göreve başladım. Bu arada 1977 yılı Bahar döneminde de Hacettepe Üniversitesi İşletme Fakültesinde İş Hukuku Dersleri vermeye başladım. Böylelikle üniversite hayatım başlamış oldu.

Prof. Dr. Faruk Andaç

Prof. Dr. Turhan Esener

■ Hangi görevlerde bulundunuz?

Üniversite hayatımda her kademede ve birçok yerde görev aldım. Dört defa dekanlık yaptım. Yüksek Okul Müdürlüğü, Müdür Başmuviniği, Bölüm Başkanlığı, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı Başkanlığı görevlerinde bulundum. Bu arada TÜRK-İŞ Konfederasyonunda ve bağlı sendikalarında eğitim seminerlerinde ve araştırmalarında görevler aldım. Devlet Planlama Teşkilatı (DPT) özel ihtisas komisyonlarında bulundum. Mahkeme bilirkişiliklerinde ve sendikal resmi arabuluculuk görevlerinde bulundum.

■ TÜRK-İŞ ile ilişkilerinizden de söz eder misiniz?

Doktoramı bitirip yurda dönünce MEB Hukuk Müşavirliğinde Raportör olarak göreve başladım. İş Hukuku doktoru olduğumdan MEB'e ait işletmelerde yapılan toplu iş sözleşmeleri görüşmelerinde de yetkili olarak görevler yaptım. MEB'e ait basım evinde yapılacak toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde yetkili olarak İstanbul'a gönderildiğimde TÜRK-İŞ Konfederasyonuna bağlı Basın-İş Sendikası Başkanı İsmail Bey ile (Özkan) tanışmam TÜRK-İŞ ile ilişkimin başlangıcı oldu. İsmail Bey'in beni Ankara'da rahmetli Başkan Sayın Şevket Yılmaz ile tanıştırmasıyla da TÜRK-İŞ artık benim için ikinci bir işyeri oldu. Yaz-kış, gece-gündüz demeden Iğdır'dan Edirne'ye, Mersin'den Samsun'a kadar TÜRK-İŞ ve bağlı sendikaların her seminerlerine her toplantısına katılarak emekçileri yalnız bırakmamaya çalıştık. Ülkemizde kargaşanın hakim olduğu bu dönemlerde işçilere güven vermeye, destek vermeye "Ankara'da TÜRK-İŞ var" dedirtmeye gidiyorduk. Rahmetli Şevket Başkanımın da takdirlerini kazanıyorduk.

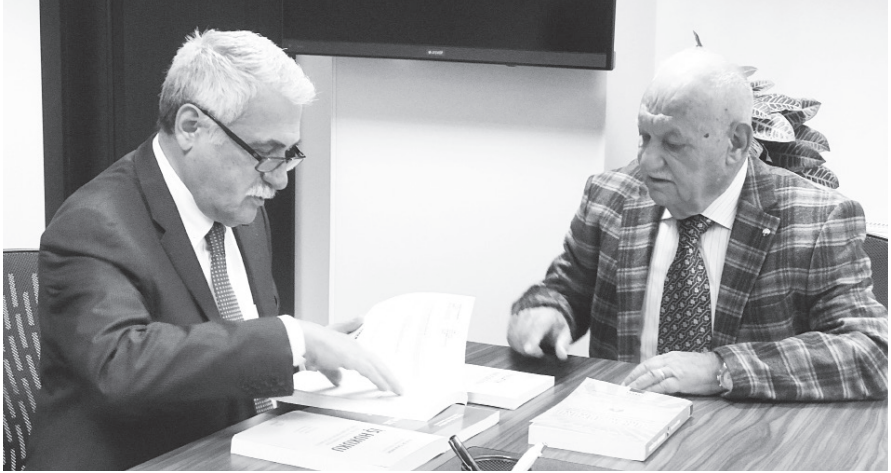
■ Zorunlu sendika üyeliğini savunduğunuzu biliyorum. Niçin bu görüştesiniz?

Halen sendika üyeliğinin zorunluluğunu savunuyorum. Çün-

kü işçinin kendisini tek başına işveren karşısında ve hatta toplum karşısında savunması hiçbir zaman mümkün olmamıştır. Her defasında işçi yalnız kalmıştır. Yasalar bile işçiyi en doğal hakkında bile yalnız bırakmaktadır. Bu nedenle işçilerin haklarını savunabilmesi için mutlaka birlikte hareket etmesi gerekir. Bunu sağlayacak kuruluşların başında ise sendikalar gelmektedir.

■ Üniversite-sendika ilişkileri konusunda ne düşünüyorsunuz?

Üniversiteler birer bilimsel araştırma kuruluşlarıdır. Elbette sendikaların da araştırmalar yapma ihtiyaçları vardır. Bu araştırmalarını üniversitelerle birlikte yapmaları daha sağlıklı sonuçlar elde etmelerini sağlar. Bu nedenle sendika üniversite işbirliğine önem verilmesi sendika açısından çok yararlı olur kanaatindeyim.

■ Unutamadığınız bir anınızı bizimle paylaşır mısınız?

Aslında anlatacak o kadar çok anım var ki ama bunlardan özellikle bir iki tanesini anlatmadan geçemeyeceğim. Ben mesleğim gereği her zaman haklıdan yana tavır almışımdır. Taraf tutmak veya taraf tutulmasına göz yummak benim için asla kabul edilemez bir ilkedir. İş Hukuku gereği her defasında işçi haklıdır denilmektedir. Bunu koşulsuz kabul-

lenmem mümkün değil zira işverenin haklı olduğu durumlar görmezlikten gelinemez. 34 yıllık sendikal resmi arabuluculuk dönemlerimde hatta Yüksek Hakem Kurulu üyeliğim dönemlerinde bu ilkemden hiç taviz verdim. Bir defasında Türk Metal Sendikası'nın Kayseri Şubesi Başkanı değerli insan rahmetli Ekrem Işık ile bir işyerinde arabulucu sıfatı ile toplu iş sözleşmesi görüşmeleri yapıyorduk. İşverenin durumu hiç de iyi

değildi. Bunu başkan da hatta işçi de iyi biliyordu. Sendikanın verdiği teklifi, işverenin yerine getirmesi mümkün olmadığından ben ortadan bir teklif getirmeye çalışıyorum ancak Başkan bu teklifi işçiye kabul ettiremeyeceğini söyleyerek itiraz ediyordu. Sorumluluğu üzerine almak istediğimi işverenin de rızasını alarak biran önce sonuca varmak istediğimi belirterek işçiye durumu kabul ettirebileceğim konusunda ısrarcı oldum. Bunun üzerine Başkan, işçileri toplayarak teklifi işçilere benim anlatmamı ve kabul ettirmemi istedi. Teklifi açıklamak üzerine çıkararak, Başkanın kabul etmemesine rağmen teklifi benim yaptığımı ancak şartların böyle bir teklifi zorunlu kıldığını anlatmaya çalıştım. Ancak teklifi açıklamam ile birlikte işçiler tarafından yuhanılmaya başladım. Ne dedimse kabul ettiremedim. Her zaman işçiden yana tavır koymama rağmen bu olayda yuhanlandım ve çok şaşırđım. Sözleşme de an-

laşmazlıkla sonuçlandı tabii.

Bir benzer anımı da Yüksek Hakem Kurulu üyeliğim esnasında yaşadım. Kurul toplantısında bir belediye ile ilgili uyuşmazlığın görüşülmesi esnasında sendikanın teklifi aslında belediyenin gücünü çok aşyordu. Bir önceki belediye başkanı kendi yakınlarını belediyeye işçi olarak yerleştirmiş ve ücretleri de oldukça yüksekti. Yeni seçilen belediye başkanı ise sendikanın teklifine karşı çıkıyordu. Belediyelerin durumlarını iyi bildiğimden ben de belediyeden yana tavır koydum. Karşımda oturan ve çok da saygı ve sevgi ile dostluğum olan TÜRK-İŞ temsilcisi Salih Kılıç birden bire yüzüme karşı "İşçi Düşmanı" diye bağırınca belediyeyi savunduğuma savunacağıma bin pişman olmuştum. Hiç beklemediğim bir tepki ile karşı karşıya kaldığım için sesimi kesip olduğum yerde oturdum kaldım. Tabii söylemeden geçemeyeceğim Salih Bey ile dostluğumuz halen çok iyi bir şekilde devam etmektedir.